

VÁLTOZÓ PROFESSZIÓ VÁLTOZÓ TANÁRKÉPZÉS I.

Szerkesztette
N. Tóth Ágnes

Előszó

A kötet dolgozatai, ahogyan arra címe is utal, a huszonegyedik század néhány oktatásügyi és pedagógiai szakmai kihívásával szembesítik az olvasót.

Az első fejezetek a pedagógusképzés, főleg a tanárképzés közeli múltját és jelenét dolgozzák fel, rámutatva annak hiányosságaira is. A szerzők nem titkolt célja, hogy írásaik minél szélesebb körű tájékoztatást nyújtsanak a szakma iránt érdeklődőknek a pedagógusképzés hagyományairól, annak múlt - és jelenbeli helyzetéről, szakmai ellentmondásairól, különös tekintettel a pedagógiai és pszichológiai tárgyakra a képzésben betöltött szerepéről.

A további írásokban a tanári gondolkodásmód jellemzőivel, valamint - a leendő szakemberek gyakorlati képzésével találkozunk.

A kötet második része, a pedagógus szakma (professzió) megújításra szoruló nevelési és oktatási kérdéseivel foglalkozik, elsősorban azokra fókuszálva, melyek az iskolai munka hatékonysága szempontjából rendkívül jelentősek. E fejezetekben, érintjük a tanulási folyamatot, és egyikét a - ma legkorszerűbbnek tartott - oktatási módszereknek (kooperatív technikák). Foglalkozunk továbbá a pedagógiai kutatás kvantitatív módszereivel, és bemutatjuk egy gyakorló pedagógus kezdeti lépéseit egy tantestületi vizsgálatban. Végezetül pedig önálló fejezetet szentelünk a családi nevelésnek, és - kutatási beszámoló formájában- körvonalazzuk a pedagógusok pályaelégedettségét és szakmai fejlődés iránti igényeit.

. Kötetünket azzal a reménnyel indítjuk útjára, hogy mindazok, akik érdeklődnek korunk pedagógiai kérdései iránt, haszonnal forgathatják.

Szombathely, 2011-12-06

A Szerkesztő

TARTALOM

Előszó.. 10

1. fejezet. 11

Bokkon László.. 11

A hazai tanárképzés alapvető változási tendenciái (1945 – 2010) 11

Tanárképzés 1945 - 1997 között. **15**

Tanárképzés 1997 - 2005 között. **24**

Tanárképzés 2005 - től napjainkig. **31**

Felhasznált irodalom.. 51

2. fejezet. 53

Iker János.. 53

Pedagógusképzés, - továbbképzés (2006-2010) 53

A jelenlegi helyzet, és a vele kapcsolatos viták. **54**

Az iskolai gyakorlat. **63**

A pedagógus pályamodell. **71**

A pedagógus-továbbképzés. **73**

Felhasznált irodalom.. 88

3. fejezet. 90

Virághné Szalai Zsuzsanna.. 90

A tanár mesterszak összefüggő (féléves) gyakorlatának programja a

Nyugat-magyarországi Egyetemen.. 90

A tevékenységet végzők azonosítása a gyakorlaton. **97**
Módszerek a gyakorlati félévért felelős gyakorlatvezető oktató értékelésére **106**
Felhasznált irodalom.. 107
4. fejezet. 108
Bokkon László.. 108
A pedagógikum helyzete a tanárképzésben (Egy kutatás eredményeinek részletei)**108**
Mentorok a hallgatókról, hallgatók a tanárokról. **109**
Felhasznált irodalom.. 130
5. fejezet. 131
Köcséné Szabó Ildikó.. 131
A tanárrá válás folyamatának néhány kognitív tényezője **131**
A pedagógus tudása. **133**
Értékelő rendszer, reflexió – a fejlődés eszköze, híd elmélet és gyakorlat között. **144**
A tanárrá válás folyamata, életszakaszok a tanári pályán. **150**
Az érzelmek és gondolkodás néhány összefüggése. **152**
Felhasznált irodalom.. 154
6. fejezet. 158
Simon Katalin.. 158
Tanulásmódszertan.. **158**
A tanulás és az azt befolyásoló területek sajátosságai a szakirodalomban **159**
A házi feladat sajátosságai **162**
A tanulás eredményességét befolyásoló tényezők. **163**
Egyéni tanulástörténet. **178**
Felhasznált irodalom.. 186
7. fejezet. 191
Bakó Balázs.. 191
Kooperatív tanulás.. **191**
Bevezetés. **191**
Az iskolák új szerepe és a kooperatív tanulás. **195**
A kooperatív tanulás és a tradicionális csoportmunka. **203**
A csoportmunka alkalmazásának feltételei és körülményei **206**
A kooperatív tanulás négy alapelve. **214**
Módszerek. **219**
Felhasznált irodalom.. 222
8. fejezet. 224
N. Tóth Ágnes.. 224
A sajátos nevelési igényű tanulók.. **224**
Tanulási nehézség, tanulási zavar. **228**
Tanulási akadályozottság, értelmi akadályozottság. **229**
Beilleszkedési és magatartászavarok. **235**
A tanulási képesség fejlődésének zavarai **236**
A tanulásban akadályozott gyermekek tanulási sajátosságai **243**
A tehetséges tanulók. **249**
Felhasznált irodalom.. 252
9. fejezet. 255
Tóth László.. 255
Kutatásmódszertan – pedagógiai mérés.. **255**
A pedagógiai kutatás. **255**
Az interjú. 266

A tesztelés.	269
A kutatás végrehajtása.	272
Mérőeszköz-fejlesztés.	273
Skálatípusok.	279
Statisztika.	282
Felhasznált irodalom..	284
<i>10. fejezet.</i>	<u>285</u>
<i>Füredi Árpádné..</i>	285
Ismerkedésem a pedagógiai kutatás módszereivel.	<u>285</u>
Problémafelvetés.	287
Első kutatásomról röviden.	291
A kutatás eredményei	296
Következtetések.	301
Felhasznált irodalom..	303
<i>11. fejezet.</i>	<u>305</u>
<i>Szalay Anna..</i>	305
Mi van a jéghegy csúcsa alatt? Szempontok a család működésének elemzéséhez.	<u>305</u>
A család egészségügyi állapota.	306
A család gazdasági helyzete.	308
A család, mint rendszer.	310
Szerepek a családban.	312
Érzelmi viszonyok a családban.	314
Konfliktusmegoldás a családban.	317
Erkölcsei viszonyok a családban.	319
A családtagok munkához való viszonya.	320
A család hatása a gyermekek személyiségfejlődésének alakulására	325
Melléklet.	326
Felhasznált irodalom..	332
<i>12. fejezet.</i>	<u>334</u>
<i>N. Tóth Ágnes..</i>	334
Munka és tanulás vs. pedagógus életpálya.	<u>334</u>
Pedagógusnak lenni: tanulni és tanítani	335
Pedagógiai végzettségűek a NYME diplomásai között.	339
Munkaerő-piaci kitekintés.	341
Néhány pálya- elégedettségi mutató.	348
Összegzés.	359
Felhasznált irodalom..	361
Táblázatok jegyzéke..	<u>363</u>
Ábrajegyzék..	<u>364</u>
Contents in English..	<u>369</u>

Contents in English

Preface

The studies in this volume – as indicated by its title – will familiarize the reader with some professional challenges of the twenty-first century, both educational and pedagogical.

Its first chapters deal with the near past and the present of pedagogue-training, mostly teacher-training, pointing out its deficiencies as well. The unconcealed aim of the authors of these chapters is to provide the reader with possibly the most comprehensive orientation through their pieces about the traditions of pedagogue-training, its past and present-day legal environment, professional contradictions, and the role of pedagogical and psychological subjects played in education.

We put a great emphasis on dealing with the characteristics of teachers' way of thinking, and – in the form of accounts on researches – the practical training of future specialists, and also the teachers' need for professional development.

In the second part of the book, we focus on some of the educational and tutoring questions of the pedagogical profession that need innovation, and which in our opinion have enormous significance these days – regarding the enhancement of the schools' efficiency. In these chapters we touch upon the learning process and one of the educational methods currently considered as the most up-to-date (cooperative techniques). Apart from the theoretical and practical difficulties of becoming a researcher-pedagogue, we devote an individual chapter to familiar upbringing and factors encumbering education.

The contents outlined allow our book to be beneficially used by those who take part in teachers' master training as well.

Szombathely, 08-12-2011

The Editor

PREFACE.. **10**

CHAPTER 1. 11

László Bokkon.. 11

BASIC TRENDS OF CHANGES IN DOMESTIC TEACHER TRAINING (1945 – 2010)**11**

Teacher training between 1945 and 1997. **15**

Teacher training between 1997 and 2005. **24**

Teacher training from 2005 to present day. **31**

REFERENCES.. 51

CHAPTER 2. 53

János Iker.. 53

Teacher training and further training (2006-2010)**53**

The current situation and associated disputes. **54**

The practice in schools. **63**

A teacher's career model. **71**

Further training of teachers. **73**

REFERENCES.. 88

CHAPTER 3. 90

Zsuzsanna Virághné Szala 90

The coherent (semestral) program of practice for the teachers' master course at the University of Western Hungary. **90**

The identification of activity performers over the practice. **97**

Methods for evaluating the practice-leading trainer in charge of the practice semester. **106**

REFERENCES.. 107

CHAPTER 4. 108

László Bokkon.. 108

The situation of pedagogicum in teacher training (Findings of a research)**108**

Mentors about the students, students about the teachers. **109**

REFERENCES.. 130

CHAPTER 5. 131

Ildikó Köcséné Szabó.. 131

Some cognitive factors of the process of becoming a teacher.. **131**

The knowledge of a teacher. **133**

System of evaluation, reflection – the tool of development, a bridge between theory and practice. **144**

The process of becoming a teacher, phases of life in a teacher's career **150**

Some correlations of emotions and thinking. **152**

REFERENCES.. 154

CHAPTER 6. 158

Katalin Simon.. 158

Learning-methodology. **158**

The characteristics of learning and its determinant fields in professional literature. **159**

The features of homework. **162**

Factors affecting the efficiency of learning. **163**

History of individual learning. **178**

REFERENCES.. 186

CHAPTER 7. 191

Balázs Bakó.. 191

Cooperative learning.. **191**

Introduction. **191**

New roles of the schools and cooperative learning. **195**

Cooperative learning and traditional group work. **203**
Conditions and circumstances of the application of group work. **206**
The four basic principles of cooperative learning. **214**
Methods. **219**
REFERENCES.. 222
CHAPTER 8. 224
Ágnes N. Tóth.. 224
Students with specific educational needs.. **224**
Learning difficulties, learning disorder. **228**
Learning disability, mental disability. **229**
Disorders in integration and behavioural disorders. **235**
Disorders in the development of learning ability. **236**
Learning specifications of children hindered in learning. **243**
Talented students. **249**
REFERENCES.. 252
CHAPTER 9. 255
László Tóth.. 255
Research methodology – pedagogical measurement. **255**
The pedagogical research. **255**
The interview.. 266
Testing. 269
Research process. **272**
Development of a measurement device. 273
Types of scales. **279**
Statistics. **282**
REFERENCES.. 284
CHAPTER 10. 285
Árpádné Füredi 285
The first steps of a teacher in a small research **285**
The research problem. **287**
My first research. **291**
Findings. **296**
Conclusion. **301**
REFERENCES.. 303
CHAPTER 11. 305
Anna Szalay.. 305
What is there below the tip of the iceberg? The fight against negative human-forming processes within the family and in the day-care center.. **305**
The health conditions of the family. **306**
The economic situation of the family. **308**
The system of the family. **310**
Roles within the family. **312**
Emotional relations within the family. **314**
Communication within the family. **317**
Morals. **319**
Relation to work. **320**
The effect of the family. **325**
Annex. **326**
REFERENCES.. 332

CHAPTER 12. 334

Ágnes N. Tóth. 334

Work and learning vs. the teacher's walk of life.. 334

Being a teacher: to learn and to teach. **335**

Qualified teachers among those graduated from NYME.. **339**

An outlook over the labour market. **341**

Some indicators of career satisfaction. **348**

Summary. **359**

REFERENCES.. 361

List of charts.. 363

List of figures.. 364

Contents in English.. 369